

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 11. Vtrum Sacra Doctrina sit argumentatiua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

masceus negat solum nos in hac vita posse cognoscere, quid Deus sit prout est in se; at non negat posse nos per creaturas formare aliquos conceptus, ac descriptiones Dei, quibus utamur loco definitionis.

24. Ad 2. distinguo maiorem: subiectum scientiæ omnia, de quibus agitur in tali scientia, comprehendit solum ut partes, species, vel accidentia, nego; ut ordinata aliquammodo ad ipsum, concedo; distinguo eodem pacto maiorem, & maiorem probationis; ac nego consequentiam. Subiectum scientiæ sufficit, ut comprehendat omnia, quæ continentur in scientia ut ordinata aliquammodo ad ipsum; sed etiam creaturæ, & mores hominum, de quibus agitur in sacra doctrina, ordinantur ad Deum tanquam ad principium, & finem; ergo sufficienter comprehenduntur in Deo tanquam in subiecto, & obiecto attributionis. Porro subiectum scientiæ diuerso modo comprehendit ea, de quibus agitur in scientia. Nam quædam comprehendit ut partes, quædam ut species, quædam ut extrinsecus ordinata ad ipsum: e. gr. ens mobile, quod est subiectum Physicæ, comprehendit materiam, & formam ut partes intrinsecas; corpora animata, & inanimata ut species; motum, & alia, accidentia corporis naturalis, comprehendit ut accidentia, vel proprietates; causas extrinsecas efficientes, & finales comprehendit ut habentes ordinem extrinsecum ad ipsa corpora, Deus propriè non habet partes, neque species, vel accidentia; sed tamen quædam Dei prædicata, e. gr. essentia, & relationes considerantur à nobis ad modum partium, virtualium; quædam considerantur ad modum accidentium, ut attributa æternitatis, immensitatis &c. Creaturæ demum, & mores hominum considerantur ut habentes ordinem extrinsecum ad Deum, tanquam ad principium, & finem.

25. Ad 3. distinguo maiorem: Theologia proportionaliter correspondet Metaphysicæ quoad omnia, nego; quoad aliqua, concedo maiorem; concedo maiorem; & nego consequentiam. Theologia correspondet Metaphysicæ præsertim quoad hoc, quod sicut Metaphysica est suprema inter naturales disciplinas, sic Theologia est suprema inter omnes omnino disciplinas. At differt quoad alia multa, & præsertim quoad obiectum attributionis. Ideo enim Metaphysica habet pro obiecto attributionis ens immateriale, quia intellectui prout abstrahit ab ente materiali, primò proponitur non Deus, sed ens immateriale ut sic; at Theologiæ per doctrinam reuelatam primò proponitur Deus, ut probatum est num. 9. ergo.

26. Ad 4. nego maiorem. Ratio, cur Deus sit obiectum attributionis in Theologia, non est, quia Deus est nobilissimum obiectum, sed quia est primum obiectum, quod proponitur per doctrinam reuelatam.

QVÆSTIO XI.

Utrum Sacra Doctrina sit argumentatiua.

S. Th. q. 1. a. 3.

1. **V**idetur non esse argumentatiua: primò quia, ut dicit Sanctus Ambrosius lib. 1. de Fide Catholica, *Tolle argumenta, ubi fides queritur*; sed per sacram doctrinam fides queritur, ideoque de sacra doctrina, quæ continetur in sacra Scriptura Ioannis 20. dicitur, *Hæc scripta sunt, ut credatis*: ergo &c.

2. Secundo si sacra doctrina esset argumentatiua, vel esset argumentatiua ex auctoritate, vel ex ratione: neutrum dici potest: ergo &c. Probatur minor: nam argumentum ex auctoritate est infirmissimum, ut dicit Boetius lib. 6. super Topica Ciceronis propè finem; sed inconueniens est, ut sacra doctrina utatur argumento infirmissimo; ergo &c. Rursus finis sacre doctrinæ est, ut causet fidem; sed argumentum ex ratione non est aptum ad causandam fidem, immo impedit meritum fidei, iuxta illud S. Gregorij Homil. 26. in Euag. *Fides non habet meritum, ubi humana ratio præbet experimentum*; ergo &c.

3. Respondeo ponendo cum Sancto Thoma tres conclusiones. Prima conclusio est: sacra doctrina, seu Theologia non probat sua principia, hoc est articulos fidei, sed illis suppositis, procedit ad probandas conclusiones, quæ ex principiis, seu articulis fidei inferuntur. Probatur, nam scientiæ non probant sua principia, sed suppositis principiis, probant conclusiones, quæ inferuntur ex principiis, ut patet inductione in Physicâ, Metaphysicâ, Mathematicis scientiis, puta Arithmetica, Geometria &c; ergo etiam Theologia, cum sit scientia, non probat sua principia, hoc est articulos fidei, sed ijs suppositis, procedit ad inferendas conclusiones, eo pacto, quo Apostolus 1. ad Cor. 15. ex eo, quod Christus resurrexit, probat communem resurrectionem aliorum hominum.

4. Secunda conclusio est: sacra doctrina licet non probet ostensiuè sua principia, hoc est articulos fidei, tamen disputat contra negantes articulos fidei, si admittant aliquos alios articulos. Probatur: nam licet scientiæ philosophicæ inferiores, puta scientiæ Physicæ, & Mathematicæ non disputent contra negantes principia, sed hoc munus relinquunt Metaphysicæ, quæ est scientia suprema, ut docet Aristoteles Physic. lib. 1. t. 8. tamen Metaphysica, quæ est scientia suprema, disputat contra negantes principia Metaphysicæ, & inferiorum scientiarum, si aliqua alia principia admittant, & ex principiis concessis probat principia negata, ut signatè, & exercitè docet Aristoteles 4. Metaph. t. 9. & sequentibus; sed sacra

E

do-

doctrina est scientia suprema; ergo disputat contra negantes aliquos articulos fidei, si aliquos alios admittant, & ex principiis concessis probat negata, sicut facimus contra hereticos, dum ex auctoritate Scripturarum, & ex alijs articulis ab hereticis concessis probamus articulos ab ipsis negatos. Ideo Apostolus ad Titum de Episcopo dicit, quod debet esse *potens exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere*.

5. Tertia conclusio est: Theologia contra eos, qui non admittunt ullum principium, seu articulum fidei, non disputat, probando articulos fidei, sed solum soluit eorum argumenta. Probatur: nam sicut Metaphysica, si quis nullum principium admittat, non probat contra ipsum principia, sed solum soluit rationes, propter quas ille negat principia, ut signate, & exercite docet Aristoteles 4. Metaph. t. 9. 19. & sequentibus: sic Theologia cum procedat solum ex principiis reuelatis, si quis neget omnia principia reuelata, non probat contra ipsum principia negata, sed solum soluit eius argumenta. Porro omnes rationes contra articulos fidei, qui sunt principia Theologiæ, sunt solubiles. Ratio est, quia omnes rationes non demonstratiuæ sunt solubiles; sed rationes contra fidem non possunt esse demonstratiuæ, si quidem concludunt falsum, quod demonstrari non potest; ergo omnes rationes contra fidem, & eius articulos sunt solubiles: ad soluendum enim sufficit ostendere, quod tales rationes non conuincunt intellectum, & non cogunt ad assensum.

6. Quæri potest, vtrum Theologia argumenta contra articulos fidei soluat euidenter, vel solum probabiliter?

7. Respondeo, ac dico primo ex Durando quæst. 1. Prol. num. 42. apud Vasquez hic disput. 11. cap. 6. Argumenta, quæ peccant in sola forma, solui possunt euidenter. Ratio est, quia tunc argumentum peccans in sola forma soluitur euidenter, cum euidenter ostenditur vitium formæ, propter quod non concludit; sed potest euidenter ostendi vitium formæ; ergo &c.

8. Dico secundò: argumenta peccantia in sola materia, eo quod assumant aliquam præmissam falsam, si illa præmissa falsa sit contra aliquam veritatem demonstrabilem, solui possunt euidenter positivè, demonstrando eius falsitatem; si verò præmissa sit falsa contra aliquam veritatem purè creditam, non possunt solui euidenter positivè, demonstrando falsitatem præmissæ assumptæ, ac proinde solum possunt solui euidenter negativè, ex eo, quod præmissa assumpta non sit euidenter, & non cogat intellectum ad assensum. Probatur, & explicatur: nam si quis contra Trinitatem arguat ex eo, quod omnia, quæ repugnant creaturis, repugnant Deo; sed creaturæ repugnat multiplicitas Personarum cum vnitæssentia; ergo repugnat etiam Deo: argumentum solui potest euidenter, demonstrando falsitatem maio-

ris. Nam creaturis euidenter repugnat; ut sint à se, Deo tantum hoc non repugnat; ergo euidenter falsa est illa maior assumpta. At si quis vrgeat, quia vbiunque est distinctio Personarum, est distinctio naturæ; sed in Deo est distinctio Personarum; ergo est distinctio naturæ: non potest euidenter ostendi falsitas maioris, alioquin euidenter ostenderetur veritas contradictoria, quæ est purè credita, quod nimirum in aliquo detur multiplicitas Personarum cum vnitæssentia; ergo argumentum non potest solui euidenter positivè: ergo solum potest solui ex eo, quod non sit euidenter in ente infinito esse impossibilem distinctionem Personarum absque distinctione naturæ, quæ solutio à Caietano, & alijs dicitur euidenter negativè, & consistit in hoc, quod euidenter cognoscamus nos non conuinci, sed posse negare propositiones ab aduersarijs assumptas.

9. Ad 1. Ambrosius docet, quod ut aliquid credamus per fidem, non debemus illud credere propter argumenta, & rationes naturales, sed purè propter diuinam auctoritatem: at non negat nos per sacram doctrinam ex ijs, quæ credimus, posse procedere ad probanda alia.

10. Ad 2. nego minorem, ac dico quod sacra doctrina, cum fundetur in diuina reuelatione, tanquam ex proprijs arguit ex auctoritate eorum, quibus reuelatio facta est. Dum opponitur, quod locus ex auctoritate est infirmissimus, distingo: locus fundatus in auctoritate humana, quæ potest fallere, est infirmissimus, concedo: locus fundatus in auctoritate Dei, qui non potest fallere, neque falli, est infirmissimus, nego. Argumentum fundatum in auctoritate Dei, qui neque potest fallere, neque falli, est efficacissimum, ideoque spectat ad dignitatem sacre doctrinæ, ut argumetur ex diuina auctoritate.

11. Addit Sanctus Thomas, quod licet sacra doctrina non vtatur ratione humana ad probandam fidem, quia per hoc tolleretur meritum fidei, tamen vtitur ratione humana ad explicanda, & magis manifestanda quædam alia, quæ traduntur in sacra doctrina. Sicut enim gratia naturam non tollit, sed perficit, atque eleuat, sic fides, & sacra doctrina, quæ est scientia supra rationem naturalem, rationes naturales non auferit, sed perficit, & eleuat, illisque vtitur ad explicanda mysteria, quæ sunt supra naturam: proportionaliter, ac charitas non destruit naturalem inclinationem voluntatis ad bonum, sed illam perficit, & eleuat. Ideo Apostolus ad Corinth. 10. dicit: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi*, quia nimirum fides, & sacra doctrina ita captiuat intellectum, & rationem naturalem, ut rationibus humanis, quasi captiuis, & ancillis vtatur ad manifestanda mysteria diuinitus reuelata. Quia sacra doctrina vtitur etiam rationibus naturalibus, vtitur etiam auctoritatibus Philosophorum, qui per natu-

naturalem rationem quasdam veritates cognouerunt, eo pacto, quo Apostolus Actuum 17. vtitur auctoritate Arati, dicens: *Sicut & quidam vestrorum Poetarum dixerunt Genus Dei sumus*. Sacra igitur doctrina, dum arguit ex auctoritatibus Philosophorum, & ex rationibus humanis, arguit ex extraneis, & merè probabilibus: dum arguit ex auctoritate canonicarum Scripturarum, arguit ex proprijs proprijs, ac necessarijs: dum arguit ex auctoritate Doctorum Ecclesiæ, arguit ex proprijs, ac solum probabiliter. Nam fides nostra, & sacra doctrina inuititur solum reuelationi Apostolis, & Prophetis factæ, non autem reuelationi factæ alijs Doctoribus, vt docet S. Augustinus Epist. 19. ad Hieronymum, verbis à Sancto Thoma allatis.

QVÆSTIO XII.

Vtrum sacra Doctrina debeat vti Metaphoris.

S. Th. q. 1. art. 9.

1. **V**ldetur, quod non debeat vti Metaphoris: primo quia sacra doctrina cum sit scientia suprema, non debet vti ijs, quorum vsus est proprius disciplinæ infimæ; sed vsus Metaphorarum, similitudinum, & variarum repræsentationum, est proprius Poeticæ, quæ est infima inter doctrinas, ac disciplinas; ergo.

2. Secundò scientia, quæ ordinatur ad manifestationem veritatis, non debet vti ijs, per quæ veritas occultatur; sed sacra doctrina ordinatur ad manifestationem veritatis; ideoque Eccles. 24. manifestantibus veritatem promittitur præmium vitæ æternæ per illa verba; *Qui eluciant me vitam æternam habebunt*; ergo sacra doctrina non debet vti metaphoris, siquidem per illas veritas non manifestatur, sed occultatur.

3. Tertiò si sacra Scriptura deberet vti metaphoris ad explicanda diuina, deberet vti metaphoris desumptis ex rebus, quæ quia maiorem similitudinem habent cum diuinis, sunt aptiores ad diuina exprimenda, eorumque notiones in animis nostris generandas; sed naturæ quo sunt sublimiores, eo sunt similiore rebus diuinis, ac proinde aptiores ad res diuinas exprimendas; ergo deberet vti Metaphoris desumptis ex naturis sublimioribus; sed sacra Scriptura frequenter vtitur metaphoris desumptis ex rebus vilibus; ergo.

4. Respondeo, quod quia sacra doctrina præcipuè fundatur in sacra Scriptura, ideo Sanctus Thomas postquam octo articulis egit de sacra doctrina, duobus vltimis articulis agit de sacra Scriptura. Articulo igitur nono quærit, vtrum sacra scriptura debeat vti metaphoris? Ad quæstionem respondens ponit conclusionem, quæ est: conueniens fuit, vt sacra

Scriptura per metaphoras, ac similitudines rerum corporalium, diuina, & spiritualia nobis traderet, ac significaret. Probatur primò: nam cum Deus prouideat unicuique, prout conuenit eius naturæ, conueniens fuit, vt nos duceret ad cognoscenda diuina, & spiritualia per eum cognitionis modum, qui nobis est connaturalis; sed nobis est connaturale, vt per sensibilia, & corporalia veniamus in cognitione spiritualium, & insensibilium; siquidem omnis nostra cognitio initium habet à sensu; ergo conueniens fuit, vt Deus duceret nos in cognitionem diuinorum, & spiritualium per similitudines, & metaphoras desumptas ex rebus corporalibus, adeoque vt sacra Scriptura vteretur metaphoris. Ideo S. Dionysius cap. 1. de celesti Hierarchia dixit: *Impossibile nobis aliter lucere diuinum radium, nisi varietate sacrorum velaminum circumuolutum*. Sacra nimirum velamina sunt similitudines rerum corporalium, per quas cognoscimus diuinum radium, hoc est ipsam Deitatem.

5. Secundo probatur conclusio: veritates de rebus diuinis, & spiritualibus per sacram Scripturam debent communiter omnibus proponi, etiam rudibus, & indoctis, iuxta illud Apostoli ad Romanos, *Sapientibus, & Insipientibus debitor sum*: sed rudes, & indocti res spirituales, & purè intelligibiles non possunt cognoscere secundum se, sed solum per similitudines rerum corporalium; ergo sacra Scriptura debuit proponere res spirituales, & purè intelligibiles sub similitudine rerum corporalium. Ideo 2. Olæ Deus dicit: *Ego visionem multiplicauit eis, & per manus Prophetarum assimilatus sum*: hoc est per varias metaphoras, & similitudines expressus sum.

6. Ad 1. distinguo maiorem; sacra doctrina cum sit scientia suprema, non debet vti ijs, quorum vsus est proprius disciplinæ infimæ, eo pacto, quo eorum vsus est proprius disciplinæ infimæ, concedo; alio pacto, quo eorum vsus non est proprius disciplinæ infimæ, nego; & distinguo minorem: vsus metaphorarum purè propter delectabilem repræsentationem est proprius Poeticæ, concedo; propter necessitatem, & utilitatem, nego; & distinguo eodem pacto consequens. Sacra doctrina vtitur metaphoris non propter puram delectabilem repræsentationem, quo pacto vsus metaphorarum est proprius Poeticæ, sed propter necessitatem, & utilitatem, vt explicatum est; adeoque sacra doctrina metaphoris, & similitudinibus vtitur alio modo, ac illis vtatur Poetica.

7. Ad 2. distinguo maiorem: scientia ordinata ad manifestationem veritatis, non debet vti ijs, quibus veritas ita occultatur, vt non appareat, prout oportet, & quibus oportet, concedo; quibus veritas ita occultatur, vt appareat, prout oportet, & quibus oportet, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. In Scripturis per similitudines, & metaphoras veritas rerum spiritualium